

Qo‘ziboyeva O.M.
Qo‘qon davlat universiteti

TOSHKENT SHAHRINING HAVO IFLOSLANISHIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR

Annotatsiya: Toshkent shahri, o‘zining tez rivojlanishi va o‘sib borayotgan aholisi bilan birga, ekologik muammolar bilan ham ekologik muammolar ham ko‘payib bormoqda. Xususan, havo ifloslanishi shaharning asosiy ekologik muammolaridan biriga aylangan.

Tayanch iboralar: Transport vositalari, sanoat va qurilish faoliyati, tabiiy omillar.

ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ЗАГРЯЗНЕНИЕ ВОЗДУХА ГОРОДА ТАШКЕНТА

Аннотация: Город Ташкент, наряду с его бурным развитием и растущим населением, также испытывает растущие экологические проблемы. В частности, загрязнение воздуха стало одной из главных экологических проблем города.

Ключовые слова: транспортные средства, промышленная и строительная деятельность, природные факторы

FACTORS AFFECTING AIR POLLUTION OF THE CITY OF TASHKENT

Annotation: The city of Tashkent, along with its rapid development and growing population, is also experiencing an increase in environmental problems. In particular, air pollution has become one of the main environmental problems of the city.

Base phrases: vehicles, industrial and construction activities, natural factors.

Asosiy omillar:

- Transport vositalari:** Shaharda avtomobillar sonining ko‘pligi va jamoat transportidan foydalanishning pastligi natijasida, havoga chiqayotgan zararli gazlar (CO₂, NO₂, SO₂ va boshqalar) miqdori ortmoqda. Bu esa havo ifloslanishini kuchaytiradi.
- Sanoat va qurilish faoliyati:** Zavod va fabrikalarning chiqindilari, shuningdek, qurilish ishlari davomida ko‘tariladigan changlar havoning ifloslanishiga sabab bo‘lmoqda. Bu jarayonlar havodagi PM2.5 zarrachalari miqdorini oshiradi.
- Tabiiy omillar:** Shahar tog‘lar bilan o‘ralgan va pasttekislikda joylashganligi sababli, shamolning past tezligi va yo‘nalishi, shuningdek, harorat inverziyasi kabi tabiiy omillar havo ifloslanishini yanada kuchaytiradi. Bu holat chang va zararli moddalar havoda uzoqroq saqlanib qolishiga olib keladi.

Xulosa: Toshkent shahridagi havo ifloslanishini kamaytirish uchun quyidagi choralarni ko‘rish zarur:

- **Jamoat transportini rivojlantirish:** Ekologik toza transport vositalarini joriy etish va ularni rag‘batlantirish.
- **Sanoat chiqindilarini nazorat qilish:** Korxonalar tomonidan chiqindilarni to‘g‘ri boshqarish va ekologik standartlarga rioya qilish.

- **Qurilish faoliyatini tartibga solish:** Qurilish ishlari davomida chang va chiqindilarni kamaytirish uchun zarur choralarni ko‘rish.
- **Yashil hududlarni ko‘paytirish:** Daraxt ekish va yashil maydonlarni kengaytirish orqali havoning tabiiy tozalanishini ta‘minlash.
- **Tabiiy omillarga e‘tibor berish:** Meteorologik sharoitlarni hisobga olib, havo ifloslanishini kamaytirish bo‘yicha prognozlar va choralarni ishlab chiqish.

Shu bilan birga, aholining ekologik madaniyatini oshirish va atrof-muhitni muhofaza qilish bo‘yicha targ‘ibot ishlarini kuchaytirish ham muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar ro‘yhati:

1. 1. Ўзбекистон Республикаси «Муҳофаза этиладиган табиий хуудлар тўғрисида»ги 710-II-сонли Қонун. 2004 йил 3 декабрь. <https://lex.uz/docs/415135>
2. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент: Ўзбекистон, 2021. – Б. 464.
3. Абдуғаниев О., Деҳқонбоева М., Умурзокова Д. Муҳофаза этиладиган табиий хуудлар бошпана сифатида // География ва глобализация: назария ва амалиёт. Халқаро илмий-амалий конференция. – Андижон, 2018. – Б. 54-56.
4. Абдуғаниев О.И., Комилова Т.Д., Турдибоева Ш.Х. Минтақа экологик-хўжалик мувозанатини баҳолашнинг геоэкологик йўналишлари // Ўзбекистон география жамияти ахбороти. – Тошкент, 2019. – 56-жилд. – Б. 26-32.
5. Зубкова Г.Ф., Ососкова Т.А., Хикматов Ф.Х., Чуб В.Е. Иқлим ўзгариши. Ўзбекистон республикаси Олий ўқув юртлари талабалари учун Ўқув қўлланма Тошкент 2005 й
6. О.М.Қўзибоева Жанубий Фарғона ландшафтларининг иқлим ва ер ости сувлари билан ўзаро таъсири ҳамда уларнинг геоэкологик таҳлили // География фанлари доктори (dsc) диссертацияси Автореферати Самарқанд 2022
7. Қўзибоева О Азимжоновна, Ш. "Фарғона водийси табиий ресурслардан фойдаланиш ва муҳофаза қилишнинг географик асослари." *экономика и социум* 1-2 (104) (2023): 336-341
8. Махкамов, Ж. "Фарғона вилояти ландшафтларининг динамикаси, ривожланиши ва геоэкологик барқарорлиги." *RESEARCH AND EDUCATION* 3.12 (2024): 62-65.